

BEGIRADAK 2023

“AKTIBAZIOARI BURUZKO GOGOETAK”

"EUSKARA, BIZIKIDETZARAKO ELEMENTU ESTRATEGIKOA"

Irati Iciar Madinabeitia Euskaltzaleen Topaguneko lehendakaria

Euskaraz bizitzeko nahia Bizkaian oso bizirik dagoelako, nahi hori elikatu, saretu eta zaintzen jarraituko dugu, tokiko eragileekin batera elkarlanean. Euskara biziberrituz gizarte hobe bat sortuko dugulako, euskara bizikidetzarako elementu garrantzitsua, estrategikoa, dela sinetsita gaudelako, gizarte gisa garatzeko ezinbestekoa.

Euskaltzaleen Topagunea euskararen erabileraren sustapenerako lan egiten duten herrietako elkarten federazioa da. Euskal hiztun komunitatea euskaraz bizi ahal izateko resnak sortzen ditugu, euskararentzako espazioak eta funtzioak irabaziz. Euskara elkarte eta euskaltzale taldeok osatzen dugun mugimendu zabala gara, mota askotarako gitasmok antolatzen dituen gizarte mugimendu askotarikoa, Euskal Herri mailan zein herri eta auzoetan jendartearen parte hartzea ardatz duena.

Baikortasun kritikoa bidelagun, ikuspegi positiboz eraldatzen dugu inguratzen gaituena. Etengabeko berrikuntza dugu ardatz eta uneoro erronka berriak begitانتzen ditugu. Tokikotasuna oinarri, geroz eta zabalagoa den komunitate trinko, ahalbundu eta saretua gara. Bestelako hizkuntza eta kultur komunitateekin zubiak lantzen ditugu, zaintza eta parekidetasuna helburu. Bizikidetzara dugu oinarri lan-arlo ezberdinetan, euskaratik eta euskaraz lanean baina hizkuntza eta kultura aniztasunarekiko konpromisoan.

Bizkaian, 18 elkarte dira Topaguneko bazkide, euren eremuetan askotariko egitasmoak antolatzen dituztenak, askotariko lan-arloetan: aisialdi programak, mintzapraktika, tokiko komunikazioa, kultura eta kirol arloetako eskaintzak, etorri berrientzako harrera programak, sentsibilizazio eta motibazio ekimenak.

Herriko euskaltzaleak, elkarte baten inguruan artikulatu eta aktibatuta, modu boluntarioan aurrera eramaten dituzte ekimen hauek, zenbait kasutan, beharrezkoak eta aukera dagoenetan, koordinaziorako dedikazioa duen kide baten -edo batzuren- laguntzaz.

Herritar hauen lan boluntarioak baditu modu eta erritmo ezberdinak: elkarten egituretan (batzordeak, lantaldeak...) edota egitasmo jarraietan parte hartuz, aktibazioa iraunkorra da. Baina, gehienek, aldika eta ekintza konkretuen bidez parte hartzen dute euskara biziberritzeko mugimenduan, hala nola Euskaraldia, "Haurren aurrean helduok heldu", sentsibilizazio programak, Gaitu kanpaina, Euskararen Eguneko ekintzetan... eta abar.

Bizkaiko errealitate soziologiko, soziolinguistiko eta demografikoa askotarikoa da, eta argi dago, lekuan lekuko herritarrak eta horiek osaturiko sareak direla motorea tokiko euskararen biziberritzearen mugimenduan. Dagoeneko artikulatuta eta bizirik dauden elkarteez gain, euskaltzale boluntarioen egiturarik ez dagoen Bizkaiko herri eta eskualdeetan, horien sorrera sustatzea gure erronketako bat da, bestelako eragileekin batera, gizarte kohesio eta bizikidetzan eragiteko.

Aurrera begira, euskararen biziberritzearen etorkizunean, euskararen erabileran dago erronka. Jauzi hori emateko gizarte eraldaketa beharrezkoa izango da, eta horretan Bizkaiko gizarte osoak dauka lekua, zeregina, zeresana, ardura eta eskumena. Euskaingintza eta euskararen mundutik aparteko eremuetako eragile sozialekiko lankidetzara ezinbestekoa izango da, euskararen erabileran jauzia eman nahi badugu. Elkarrekin, batera egingo dugu jauzia.

Naomi Hasson

Getxo Zurekin proiektuaren arduraduna (Doble Sonrisa fundazioa)

"ZAINTZEN DUEN KOMUNITATEA, KOMUNITATE ERRUKIORRA"

"Komunitatea ahalduntzen dugu,
besteari laguntzeko asko egin dezaketela
jakinarazteko"

Hori egiteko, Getxo Zurekin bezalako proiektuetan oinarritzen gara; izan ere, izena ematen dion Bizkaiko udalerrian ezarrita, paradigma aldatzea sustatzen du komunitatean, gaixotasun aurreratua, mendekotasuna, bizitzaren amaiera eta dolua duten pertsonenganako laguntza eta errukia lortzeko. Lau eremutako ekintzak aurreikusten ditu: sentsibilizazioa, gaitzuntza, ikerketa eta inplementazioa. Eta helburu bererantz bat egin eta batzen dituzten hainbat zutaberen gainean artikulatzen da: Kafea Konpainian; Death Kafea; Ehule Komunitarioak; Elkarri Laguntzeko Dolu Taldeak, Antzerki Komunitarioa, zainketa aringarrietan dauden pertsoneri eta haien familiei laguntzea, eta askoz gehiago. Gure helburua udalerrian gertatzen ari dena ulertzea da, komunitatearen eskutik, hautemandako beharrei irtenbidea emango dieten erantzun komunitarioak ematea eta, horrela, pertsonen sufrimendu-esperientzia aldatzeko politika publikoetan eragitea, komunitatea esperientzia hori eraldatzeko ezinbesteko eragile gisa ulertuta: begirada errukiorrerantz eginez, kultura aringarri baterantz.

Garrantzitsua da, alde batetik, nahi ez diren bakardade-egoerekin lotutako premiaren bat duten pertsonak konektatzeko espazioak sortzea. Horrekin, loturak sortzen ditugu, proiektu komunak sustatzen ditugu, zubiak eraikitzen ditugu eta dauden baliabideak erraz eskuratzeko aukera ematen dugu. Halaber, ezinbestekoa da kafea hartzea eta bizitzaz eta heriotzaz normaltasunez hitz egitea, gai horri buruzko elkarrizketa-guneak eraikitzeke helburuarekin. Era berean, azpimarratu nahi nuke pertsona bakoitzak, gure biografiatik abiatuta, beste pertsona batzuei lagun diezaiekegula erruki-keinu txikiekin, gure inguruan sufritzen ari diren pertsonak identifikatuz.

"Getxo ZURT!" proiektuak, adibidez, pertsona guztien bizitzako une desberdinetan sufrimendu emozionalaren maila desberdinen balizko presentzia ikusarazi eta normalizatu nahi du. Egoera larrietan, min emozional horrek etsipen sakona eragin dezake, baita heriotza- edo suizidio-ideiak ere. Zorionez, gehienetan, etsipena, depresioa eta bizitzeko motiboen galera ekar dezaketean gainerako baldintzatzaileak eraginkortasunez borrokatu daitezke. Horrela, egoera kritikoetan beren borondatez hiltzeko aukera aztertu eta beharrezko laguntza jasotzen duten pertsona gehienak ez dira inoiz beren buruaz beste eginda hilko. Proiektu honek min emozionalaren kausak ikusarazten ditu eta herritarrek trebatzen ditu suizidioaren prebentzioan, aboradatzean eta postasmatzean (suizidioagatik maite duten pertsona baten galera jasaten duten pertsonen arreta) Getxon. Hori guztia osasun publikoaren ikuspegitik eta ikuspegi komunitariotik, orain arte isildua izan den errealitateari aurre eginez.

Azken batean, interkonektatutako ekintza horiekin Bizkaia aktibatzen duten espazioak sortzen ditugu, modu berezi batean, herritarren parte-hartzea sustatzen dutenak, sentitzen dugunaz hitz egin ahal izateko, bestearekin hitz egin ahal izateko batzuetan hitz egitea gehiago kostatzen zaigunaz. Komunitatea ahalduntzen dugu jakinarazteko asko egin dezaketela besteari laguntzeko, egoteko, bertan egoteko eta ez uzteko. Horrela, komunitate solidario eta errukiorra indartzen dugu, Eduardo Galeanok dioen bezala "Pertsona txikiek, leku txikietan, gauza txikiak eginez mundua alda dezaketelako".

"BOLUNTARIOTZA OSASUN MENTALEKO TRESNA TERAPEUTIKO GISA"

Pamela Parada IMO Amsa-ko Desregulazio Emozionaleko

“Zainketa-eremua deslokalizatzea, eta ekintza eta parte-hartze sozialeko lekuetara irekitzea, non pertsonak diagnostiko edo arazo bat baino gauza gehiago partekatzen baitituzte.”

Desarautze Emozionaleko Eguneko Unitatea IMQ Amsako Eguneko Ospitalean dagoen laguntza-zerbitzua da. Eguneko Unitatea komunitate terapeutikoaren ezaugarriak dituen eta familia anitzeko egitura duen espazio terapeutiko intentsibo bat eskaintzeko konbentzimenduarekin sortu zen. Ezegonkortasun emozional handia duten eta bizitza pertsonalean, familiakoan eta sozialean eragina duten pertsonen zuzendua. Programa terapeutiko bat egituratzea lortu dugu ebidentzian oinarritutako terapiekin eta pazienteentzako eta haien familientzako bizi-espazio bati lekua eginez.

Boluntariotza tratamenduaren ardatz gisa sartu dugu, eta hortik galdera ugari sor daitezke; adibidez, zergatik egin ordainsaririk ez duen lan bat desregulazio emozionala duten pazienteentzako tratamendu intentsiboko programa baten barruan? Galdera horri erantzuteko, konturatu gara eguneko unitate honetara joaten diren pazienteek harreman kaotikoak eta zailak izaten dituztela, eta, are gehiago, onarpen txikia duten eta balio-sentimenduak leku gutxi duen bizi-uneak ere igaro ditzaketela. Horregatik hartzen du zentzua boluntariotzak, lehenik eta behin, bere prozesu terapeutikoan nolabaiteko egonkortze-maila lortu dela frogatzeko. Bigarrenik, konturatu gaitezke pertsona guztiok dugula gustuko zerbait eta ondo eman dakigukeela. Horregatik, boluntariotza ondo bideratua aukera bat izan daiteke arlo pertsonalean hazteko, motibazioa eskuratzeko, sari emozionalak lortzeko eta baliozkoak eta aitortuak sentitzeko. Hirugarrenik, errealitate berriak aurkitzea eta norberaren esperientziari esanahia ematea.

Gure ustez, parte-hartze sozial aktibo batek aukera eman diezaike Eguneko Ospitalera joaten diren pertsonen berriro hasteko, hurrengo egunean berriro has daitekeelako, gizartean leku garrantzitsu bat berreskura dezakeelako, autonomian eta parte-hartze komunitarioan irabaziz. Funtsean, zaintza-espazioa des-lokalizatzen saiatzen ari gara, eta pertsonak diagnostiko edo problematika bat baino gauza gehiago partekatzen dituzten, esperientziak, zaletasunak, interesak eta nahiak partekatzen dituzten ekintzarako eta gizarte-partaidetzarako lekuetara irekitzen.

Martín Iriberry

Alboan -eko zuzendaria

"HERRITARTASUN BERRIA ELKARRIZKETA GLOBAL ETA LOKAL GISA"

"GJHak unibertsaltasun irizpideekin
irakurtzen ikasi behar dugu"

Badira hitzak eta badira hainbat pertsona inspirazio handia eman didatenak nire parte-hartze sozialaren dimentsioak eta irizpideak planteatzeko orduan baita, Alboan-eko beste boluntario askorekin batera, gure erakundea argitzeko ere, herritar kritiko gisa, justizia irizpideen arabera eraldatzen saiatzen dena, gaur egun justizia sozioingurumenekoa eta genero-justizia izanik.

Hitz horietako batzuk leku txikietan Galeanoren gauza txikiak egiten dituzten pertsona txikiekin dute zerikusia, eta beste batzuk, berriz, El Salvadorrekin eta Ellacuria bezalako pertsonekin, edo Kolonbia eta Pacho De Rouxekin. Ellacuriak, baztertutako gehiengoak leku gisa edo benetako errealitatea irizpide gisa adiskidetzeko saiakeratik hitz egin zigun. Eta Carmenza Muñoz Bakearen Aldeko Programako kideak, urte batzuk geroago, Kolonbiako indarkerien artean esan zuen nori entzun nahi zion gatazkaren konponbidean gizartearen parte-hartzeak alde bateko eta besteko indarkeriak harrapatutako nekazari haien adinako salaketa eta iragarpena izan behar zuela.

Irizpide horietatik, pertsonak zentro eta errealitate gisa baztertuz, eta gizartearen parte-hartzea salaketa gisa, baina baita nahitaez iragarki gisa ere, Alboan elkartetik, beste gizarte-erakunde eta ekimen askorekin batera, eraldaketa isil, batzuetan gatazkatsu, eta konplexu hori laguntzen dugu, eta beti parte-hartzailea eta inoiz ez indibiduala edo bakartia. Duela 25 urte baino gehiago sortu ziren nazioarteko lankidetzako erakundeak, GKEak, eta harrezkero gizartearen eraldatzeko prozesuaren protagonista eta parte izan gara.

Konpromiso hori adierazten duten beste hitz batzuk 'beste mundu posible bat' dira, eta nik beste modu batera itzultzen dut, ez bakarrik beste mundu posible bat, 'baita beharrezkoa ere'.

Hori egiteko, Getxo Zurekin bezalako proiektuetan oinarritzen gjan, Alboan bezalako GKE-ek hegoaldearen edo hego globalaren garrantzia eman diogu gure inguruko tokiko herritarren eskaerak eraikitzeari. Genero-ekitatearen kristalezko sabaia, lurraren ondasunak opari komunitario gisa onartzea, eta ez pribatiza daitezkeen baliabide gisa, eskubide eta betebeharrak berberak modu desberdinetan egikaritzea eskatzen duen aniztasuneko parte-hartze soziala edo belaunaldien arteko elkartasuna, aspaldidanik hautsia, barne edo toki mailan ez ezik, prozesu emantzipatzaileen tokiko elkarrizketa batean ere hitz egiteko aukera dira.

Bidezko kausa globaletatik begiraturata, gure erantzukizunaren erdigunean jar gaitzke, baina ez gure unibertso txikiaren erdigunean. GJHak unibertsaltasun-irizpideekin irakurtzen ikasi behar dugu. Eta haiek dira gure munduko mugetako kausa justuen protagonistak, Alboan eta nazioarteko lankidetzako beste erakunde batzuen bidez entzuteko aukera dugun pertsonak. Eta ahots horiek dira gure lurraldea eztabaidarako eta herritartasun osoagoa, tokikoagoa eta unibertsalagoa eraikitzeke gune bihurtzen dutenak.

"BIZKAIA AKTIBATZEKO GALDERA ETA ERANTZUNAK

Monike Gezuraga [EHUko Bilboko Hezkuntza Fakultateko irakaslea eta ikertzailea](#)

🌱 Nola aktibatzen duzu Bizkaia zure sektoretik? Ez da erantzuteko galdera erraza; esango nuke EHUko Bilboko Hezkuntza Fakultatean hainbat modutara egiten saiatzen garela, beste gauza bat da zer neurritan lortzen dugun. Unibertsitateak gutxienez hiru funtzio bete behar ditu: irakaskuntza, ikerketa eta transferentzia/hedapena. Nire lanak, unibertsitateko edozein irakaslerenak, horietan guztietan jardutea dakarrela alde batera utzita, esango nuke nire lursail txikitik horiei ekarpen aktiboa eta kritikoa egiten saiatzen naizela; horretarako, gizarte-premia eta giza-intereseko gaietara hurbiltzeko aukera ematen didaten estrategiak erabiltzen ditut, Bizkaian eta Bizkaiarekin ondasun komun baten alde hausnartzeko, jarduteko, ikertzeko eta komunikatzeko izan dezakedan erantzukizunari buruz hitz eginez; hori, esan bezala, EHUko irakasle eta ikertzaile gisa praktikan jartzen dut nire egunerokoan, eta Graduoko eta Graduondoko ikasgaietan lan egiten dudan ikasleei ere transmititzen saiatzen naiz.

Nire lan egiteko moduan, beti saiatzen naiz aurrez aipatzen nituen funtzio horien arteko elkargunea ikusten. Hor, etengabe, galdera hauek egiten dizkiot neure buruari: zer eduki proposatzen ditut nire irakasgaietan?, ba al dute zentzurik egungo gizartean?, horren beharrei erantzuten al diete?, zein lan estrategia/metodologia proposatzen ditut ikasgelan eta ikasgelatik kanpo?, horiek ikasleak aktibatzen al dituzte?, ahalbidetzen al dute inguruko eragileekiko lankidetzatza? - Galdera hauek eta beste batzuk egiteak eta horiei erantzuteak etengabe berrikusten dit egiten dudan hori eta, batez ere, egiten dudan modua, deserosoa, astuna? Batzuetan, agian bai, baina erantzukizun-zentzu batengatik ez ezik, kostatu egiten zaidala esango nuke, asko kostatzen zait nire lanbide-jarduna beste era batera ulertzea. Gainera, zentzu honetan banago ingurune akademiko batean, fakultate batean, non ahalmen eta konpromiso handia dagoen.

Lehen, lan egiteko erabiltzen ditudan estrategia/metodologiei buruz hitz egin dut, eta horietako batzuk izendatuko ditut: irakaskuntzaren barruan, gizarte- eta hezkuntza-errealitatera hurbiltzen gara, hainbat kolektiboren eskutik. Erakunde horiekin lan-jardunaldiak partekatzen ditugu, eta bizipen-arloko metodologiak proposatzen ditugu ([Oasis](#), 'Fotovoz', 'Teatros para la transformación'...), gure buruarekin eta interes komuneko gizarte-gaiekin konektatzeko aukera ematen digutenak. Bestalde, adierazi behar da hamar urte baino gehiago daramadala [Ikaskuntza-Zerbitzu](#) proiektuak kudeatzen irakasgaien eta Gradu Amaierako Lanen barruan, honi esker, ikasleek curriculum-gaitasunak gara ditzakete, gizarteko errealitate zehatzei erantzuteko erakundeekin lankidetzan arituz.

Ikerketaren barruan, azpimarratu behar da [KideOn](#) taldeko kide naizela. Ikerketa-talde kontsolidatua, gizarteratze prozesuen azterketan oinarritzen dena. Bertan, parte hartzen dudana proiektu askotan, ikerketa kritikoaren, parte-hartzailearen eta inklusiboaren planteamendua lantzen da. Honek, zalantzarik gabe, Hirugarren Sektoreko erakundearen eskutik lan egitera garamatza. Prozesu hauetan, ikasleek parte hartzen dute askotan, eta ikasleak ez ezik, inplikaturako komunitateak ere aktibatzen dira.

Hedapen/transferentziari dagokionez, funtzio hau berriz ere, ikasle, hirugarren sektoreko erakunde eta komunitate-kolektiboen eskutik garatzen dela azpimarratu behar da, nire irakaskuntza- eta ikerketa-nortasunarekin bat etorritz. Honen adibide argia da 'ODS [Irratia](#)' izeneko irrtati komunitarioaren proiektuan parte hartu izana. [Zerbikas Fundazioarekin](#) eta [Urtxintxa Eskolarekin](#) prestakuntza eta sustapenean izaten dudana lankidetzatza ere azpimarratuko nuke. Eta hasierako galderara itzuliz, hau al da Bizkaia aktibatzea?, neurri batean baietz esango nuke, saiatzen gara behintzat, saiatzen naiz, ilusioz jarraitzen dut lan-ildo honetan, ekarpenak egiteko eta ikasten jarraitzeko gogoz, beti. Mila esker hori posible egiten duzuen pertsona eta kolektibo guztiei.

"BIBRATZEN DUEN FAKTORIA BIZIA"

“Topatzeko guneak behar ditugu, ideiek eta pertsonak esploratu eta elkarlanean eraiki dezaten”

 Mondragon Team Academy (MTA), Mondragon Unibertsitatea, gure lurraldea birsortzen lagunduko digun disrupzio eta eromenerako gune ireki bat sortu eta berrasmatu nahi duen pertsona ororentzat leku bat izan nahi duen espazio baten buru da. Topaguneak behar ditugu, ideiek eta pertsonak esploratu eta elkarlanean eraiki dezaten. Gure taldeak ongietorria ematen dio gauzak beste era batera egiteko deia sentitzen duen edonori.

Gaur egun, garrantzitsua da baimena ematea bide berriei ekiteko, eta Bilbao Berrikuntza Faktoriak (BBF), beste pertsona batzuk inspiratu nahi ditu, Bizkaiaren etorkizuna bere osotasunean hartuta. Energia sentitzen duten pertsonak, ZU bezalako pertsonak, pausoa ematera ausartzen diren pertsonak aurkituko dituzun espazio bat; lankidetzan aritzeko eta taldean lan egiteko prest dauden pertsonak, jasotzeko eman – emateko jaso; bizitzen ikasi eta ikasiz bizitzeko prest daudenak.

Komunitate BIZIA, konektatua eta globala, sare deszentralizatua, Bizkaiaren garapenean elkarrekin lan egiten duten askotariko pertsonen mundua.

Bizkaiak egiteko modu berrien buru izan daitezkeen pertsonak behar ditu eta, horretarako, lagunarteko bidaia askoz hobea da. BBF-k Bizkaiko berrikuntza- eta ekintzailera-ekosistemako beste eragile batzuekin lan egiten du, helburutik abiatuta lerrotatuz eta erdian beti gaztelaniazko 4 Pak izanik, 2030 Agenda:

- **1º ardatza. PERTSONAK.**

Ekitatea: Pobrezia eta gosea bere forma eta dimentsio guztietan desagerraraztea. Bazterketa eta desberdintasunak murriztea.

- **2. ardatza. PLANETA.**

Ekologia: Planeta berreskuratzea, klima-aldaketa iraultzea, biodibertsitatea babestea eta sustatzea, deskarbonizazioari ekitea, energia berriztagarriak garatzea eta ekosistema berde eta inklusiboko mugikortasuna eta hiria sustatzea.

- **3. ardatza. OPAROTASUNA.**

Elkartasuna: Aurrerapen ekonomiko, sozial eta teknologikoa pertsona guztiengana iristen dela zaintzea, naturarekin harmonian eta dauden arrakalak gaindituz.

- **4. ardatza. BAKEA.**

Giza eskubideak: Mundu baketsu bat eraikitzen laguntzea, giza duintasunaren errespetuan oinarritua, bizikidetzara justu eta inklusibo baterako.

Garrantzitsua da iparrorratz bat izatea iparraldera begira; Bizkaiak duen ona mantentzen lagunduko diguten balioen batura; iraganean beste batzuek erabili zituzten formulak ohoratzea, gure nortasunaren parte direnak, eta horri disrupzioa eta berrikuntza gehitzea eboluzionatzeko.

sortu eta ez eduki / aurrera egin eta ez menderatu / aurrera egin eta ez irabazi (JM Arizmendiarieta)

B YOU!!!! BIZI-BIZIRIK

BERRIKUNTZA / BILBAO / BURU / BASQUE / BIZKAIA / BERTSOA / BEREZIA / BIHOTZA / BAILAR / BRIGHT / BIRTH / BALIOAK / BATERA / BERDINTASUNA / BIZITZA / BAI-KORRA / BOROBILA / BADA / BAGARA / BAGABILTZA / BE / BELIVE / BIRD / BECOME / BEE / BERBAK / BIENESTAR / BRAVA / BRAVE / BÚSQUEDA / BILDU / BOOST / BRINDAR / BADA / BARATZA / BIKAINA / BERRIKUNTZA EZ DA BERRIKETA / BUSY AND BIZI / BLAST / BUZZING / BEING WELL / (B)VIBRATING....

Eva Silvan

Silvan&Miracle-ko Herri Gaietako zuzendaria

"KONEKTATZEKO, HAUTESKUNDEA K IRABAZTEA EZ DA NAHIKO"

“Gazteak dira gure garaiko eraldaketa
handien lehen lerroan daudenak”

EAJ marka gainditzea ezinezkoa da Bizkaian. Hain da ezinezkoa non EH Bildu, gorantz doan alderdia, Euskadi osotik gutxien hazten den lurraldea Bizkaia baita.

Abstentzioak gora egingo du, %40 ingurukoa izan baitaiteke, 2019an egindako azken udal-hauteskundeetan izandako %34aren aldean. Horrela, dakigun zerbait baieztatzen da, Bizkaiko gizartearen zati handi bat politikatik kanpo dago eta 28an gertatuko dena arrotza zaio. Eta politikatik deskonektatuenean artean, gazteak daude, Silvan&Miracle, Gai publikoen estrategiak -en aztertu dugun azken EITB Focusen datuek berresten digutenez.

Gazteak, alderdiek ordezkatzan duten politikak inolako emoziorik sortzen ez dienak. Demokraziako erritual nagusian parte hartzeko motibaziorik, ilusiorik edo interesik ez duten gazteak, hala nola, hauteskundeak. Baina hondoko korronteei begiraturaz gero, gure garaiko eraldaketa handien lehen lerroan daudenak dira: ingurumenarekin eta jasangarritasunarekin konprometituenak eta konprometituenak dira, teknologia gehien eta hobekien erabiltzen dutenak dira, feminismoa bandera bihurtu dutenak eta eraldatzen ari den gizartearen bereizgarri den identitate aniztasuna besarkatzen dutenak. Azken batean, agenda politiko eraldatua aurreratzen dutenak dira.

Diputatu Nagusi berriak gazteekin konektatu nahi badu, ziur aski mesedegarri izango zaizkion hauteskunde-emaizten aurrean atsegin hartzeko tentaziotik aldendu beharko du, eta sortzen diren premia berriei erantzuteko aldaketak aurreikusten dituzten sakoneko korronte horiei begiratu beharko die. Entzun egin beharko ditu, protagonismoa eman beharko die eta politikan aritzeko beste modu batzuetara irekita egon beharko du: ez hain burokratizatua, arinagoa, horizontalagoa, parte hartzaileagoa, irekiagoa, askotarikoagoa, eta lantzen diren gaiak interesatzen zaizkien gaiak erantzuten dietenak eta gazteak kezkatzen dituztenak. Lau urte izango ditu aurretik zeintzuk diren jakiteko eta praktikan jartzeko.

🌱 Hauteskunde gauei aurre egiten diegu ezustekoren bat bizitzeko gogoz. Espero ez zen gehiengo absolutua lortzen duen alderdiren bat, garaipenak irabazteko aukera gutxien dituenaren alde egiten duen emaitza estu bat, eszenatoki politikoan sartuko den alderdi berri bat. Ez gaitzezen engaina, adrenalinarik gabeko bizitza bizitza gutxiago da. Emozioek, azken finean, motibazio-funtzio bat betetzen dute, eta horrek emozio positiboekin lotutako portaerak behin eta berriz errepikatuzera bultzatzen gaitu.

Baina egunerokotasuna eta ohiturak ematen dizkiguten garrantzirik gabeko gertaeren segida ere bada bizitza. Normalena ezusteko handirik gabeko hauteskunde-gauak dira, nahiz eta adrenalina etengabearen, etengabeko estimularen gizaratean bizi garen. Nork irabaziko dituen edo ez hauteskundeak, hori da hauteskunde inkestei esker eta datu kopuru handiak aztertzeko gaitasun tekniko eta giza gaitasunari esker aurreratzeko gai garen zerbait. Datu horiek eskenatokiak aurreratzen dituzte eta nork irabazten edo galtzen duen baino haratago doazen sakoneko korronte handiak aztertzen dituzte.

Hor gelditzea eta arreta jartzea merezi du; izan ere, hauteskundeak irabazten dituenaz haratago, sakoneko korronteei aldaketak aurreratzen dituzte, denboran zehar sedimentatuta aldaketak eragiten dituzten elementu mikroskopikoen metaketaz hitz egiten digutenak: konposizio soziodemografiko berriak, kezka berriak, errealitate berriak, harreman mota berriak eta, azken batean, agenda politiko eta sozial bat ulertzeko eta eratzeko modu berri bat, duela 20 urtekoaren gero eta antz txikiagoa duena.

Lurralde batean hauteskundeetako emaitzak ez badu ezustekorik onartzen, hori Bizkaia da. Foru gobernuan dagoen alderdiaren garaipena ziurtzat jotzen da, bizkaitarrak datorren igandean bozkatzera noiz joango diren zain. Foru gobernuaren alderdiaren nagusitasuna hain da handia, ezen ez baitu hautagaitzaren aldaketa edo hautagai berriaren ezjakintasuna salatzen:

"ELKAR IKUSTEA... MUGITZEKO"

Miryam Artola Muxote Potolo Bat SLaren sortzaile eta zuzendaria

“Elkar ezagutu eta kontatu nahi duten pertsonak osatzen dute Bizkaia”

👤 Ikus-hizkuntzaren onura handia da, garenaren, egin nahi dugunaren eta zergatiaren historia kontatzea errazten digun kode komuna. Ingurune konplexu batean konektatzen, komunikatzen eta aldatzen laguntzen digu. Izan ere, errealitate hobek argitzeko eta errealitate horiek aktibatzeke, lehenik eta behin ikusi egin behar ditugu.

Mugimendua oso oinarrizkoa da, baina sakontasuna eta ausardia behar ditu. Barrurantz mugimendu pertsonal batekin hasten da. Ikusi nor naizen eta besteekiko nor naizen ikustea. Nire burua hor ezagutzea. Nire familian, lanean, inguruan, nire herrian... betetzen dudak lekua ikusten dudanean, gai naiz onartzeko harremana dudala. Eta orduan altxatzen ditut begiak eta ikusten dut nor dudak ondoan, hurbilago edo urrunago. Harremanetan gaudelako. Eta orduan aktibatzen naiz.

(Elkar)-ikusten lagunduko diguten hizkuntzak txertatu behar ditugu. Hitzetatik haratago elkarri esateko eta kontatzeko aukera emango digute. Gure ekosisteman bizi diren begirada, errealitate eta esperientzien aniztasunera kanalak, moduak, formak eta espazioak irekiko dituzten hizkuntzak. Gure ekarpen pertsonalen, gure denboraren, gure gaitasunen eta gure eskuzabaltasunaren loturak marraztea ahalbidetuko diguten lengoaiak, hortik gure gizarte-eredua bistartzeko: Bizkaikoa, Euskadikoa eta nahi dugun mundukoa.

Adimen hutsetik haratago joateko aukera ematen diguten hizkuntzak (José Saramagok zioen «itsutasun okerrera buruko itsutasuna dela, aurrean duguna ez aitortzea eragiten duena»). Emoziotik konektatzen duten lengoaiak. Sentitzen dugunetik, tarteka kezkatzen gaituena edo dardararazten gaituena. Abesten, inspiratzen, gogoratzen, dantzatzen, moldatzen, ainguratzen, sortzen, birstortzen eta marrazten duten lengoaiak, azaleratzen ari garen horretara zabaltzeko aukera ematen digutenak. Gure burua sinpleki erakusteko aukera ematen diguten hizkuntzak, gure ahuleziatik (gure gizatasun komuna) erakusteko bidea irekitzen dutenak. Hortik abiatuta, elkar ezagutu eta trazu sinple baina solidoekin konektatzea.

Elkar ikusi behar dugu. Garenaren sakonenetik konektatzea. Elkarri esan eta kontatu behar diogu. Elkar ulertu behar dugu. Zintotasunez. Irmotasunez eta asertibitatez. Eta argi eta garbi. Izan ere, elkar ikusi eta konektatzen dugunean, elkarri esaten diogu eta elkarri kontatzen diogu gai garela desberdin ikusteko, osotasunean ikusteko, eta hortik mugitzen hasteko eta norabide partekatatu batean aldatzeko.

Elkar ikustea... mugitzeke.

Natalia Rodriguez

Euskadiko Garapenerako GGKEen Koordinakundeko eragin politikoa
arlotako arduraduna

"ELKARTASUNA DA ERANTZUNA"

“Garapen arazo eta erronkei ezin diegu
bakarka aurre egin, bat egiteak eta
sinergien baturak balio erantsia ematen
dute, elkarrekikotasunaren,
doakotasunaren eta interesik ezaren
printzipioak ahaztu gabe
Natalia Rodríguez”

 Euskadiko Garapenerako GGKEen Koordinakundea garapenerako gobernu kanpoko euskal erakunde (GGKE) kolektibo bat da, nazioarteko lankidetzan eta eraldaketa sozialerako hezkuntzan lan egiten duena. 1988an sortu zen 11 erakunde fundatzailearen eskutik, lankidetzan aritzeko, hausnartzeko, hitz egiteko eta lan egiteko helburuarekin, erakunde bazkideek modu koordinatuan jardun dezaten, eta haien esku-hartzeak koherenteak eta egokiak izan daitezten. 2023an 85 GGKE bazkide biltzen ditu, 135 egoitza baino gehiagorekin Euskadiko lurraldeetan, horietatik 58 Bizkaian. Sare horrek, bere erakunde elkartuak koordinatuz eta lagunduz, Euskadiko GGKEen Koordinakundearen aldeko apustua egiten duen sektore baten ordezkartza eta lehenetsuneko elkarrizketa bilatzen ditu, lankidetzako edo gizarte-erlaldaketako beste eragile batzuekin eta erakunde publikoekin bozeramailetza gauzatzeko.

Testuingurua ez dator ekintza solidarioarekin bat: gero eta gatazka gehiago, espazio zibikoen jazarpen eta elkartasunaren desberdintasun sozial handiagoa. Hala ere, gure misioa eta sektorea indartzen jarraitzea inoiz baino beharrezkoagoa da. Horri guztiari heltzeko, hainbat ikuspegi lantzen ditugu zeharka: giza eskubideak, eraldaketa soziala, genero-ekitate, lankidetzaren feminista, ikuspegi lokal-globala eta naturaren eskubideen ikuspegiak.

Euskadiko GGKEen Koordinakundea hainbat gurek osatzen dute, bakoitzak bere funtzio eta eskumenekin: gizarte eraldatzeko hezkuntza, generoa, komunikazioa, sektorea indartzea, eragin politikoa. Izan ere, gure ustez, antolatutako eta koordinatutako GGKEen oinarritzako zutabeetako bat eragin politikoa horren jarduerak izan behar du, hau da, lankidetzaren politika zaintzen duen tresna, politika hori sendotzen duena, duen garrantziagatik eta planetako pertsona ahulenekin egiten duen funtsezko lanagatik.

Justizia sozialaren premisatik, giza garapen iraunkorraren paradigmatik abiatuta lan egiten dugu, pertsonen bizitza eta duintasuna erdigunean jarriz. Garapenerako lankidetzaren da Euskadik herri pobretuekin batera egiten duen lana, haien garapena eragozten duten oztopoak ezabatuz. Gure ustez, justizia sozialean, elkartasunean, elkarrekikotasunean, interesik ezan eta doakotasunean oinarritutako prozesua da, transferentzia ekonomiko hutsetik edo karitatez haratago. Argi dago garapen arazo eta erronkei ezin diegula bakarrik aurre egin, eta bat egiteak eta sinergiak batzuek balio erantsia ematen dutela, baina Euskadin beti izan dugun elkarrekikotasunaren, doakotasunaren eta interesik ezaren printzipioa ahaztu gabe, euskal lankidetzaren eredu garria eta nazioartean onartua bihurtuz.

Bizi dugun testuinguruan erronka itzelei egin behar diegu aurre, hala nola gerrak, migrazio masiboak, gero eta desberdintasun handiagoa eta pobrezia arrakala handitzea, beti bezala funtsean emakume aurpegia duena, giza eskubideen urraketa etengabeak. Mundu honetan elkarri lotuta dauden arazoak gainditzeko tokian-tokian eta oro har jardutea inoiz baino premiazkoagoa da, eta, horretarako, GGKEen lana funtsezkoa da, beste gizarte-eragile batzuekin eta herritarrekin batera. Hain zuzen ere, herritarrek hainbat tresna dituzte eskura gizarte-erlaldaketa beren hurbilenean eremutik bultzatzeko: munduaren egoeraz jabetzea, mobilizatzea eta bidegabekeriak salatzea, kontsumo arduratsu eta eraldatzailearen aldeko apustua egitea, genero-ekitatearekin konpromisoa hartzea, portaera individualistetatik aldentzea edo GGKEetan parte hartzea. Aldaketarekin bat egiten duzu?

"OSASUNA BABESTU, GARUNA ZAINDU"

Jaime Sagarduy Barrena [Achucarro Basque Center for Neuroscience](#)-eko zuzendari gerentea

“Ezinbestekoa da konplizitatea, laguntza eta lankidetzaz izatea, baita kritika konstruktiboa ere.
Jaime Sagarduy Barrena”

🧠 SARS-CoV-2k sortu berri duen osasun-krisiak are gehiago jabetu gaitu ditugun ahuleziez, osasun-sistema indartsuak ditugun arren. Norberaren edo gure ingurunearen osasunari buruzko kezka, normalean, mehatxupearan ikusten dugunean sortzen da. Pertsona gehienok dauzkagu gure osasunerako kaltegarriak izan daitezkeen bizi-ohiturak eta, hala ere, ezinezkoa zaigu horiei uko egitea. Izan ere, ohitura horietako batzuk onuragarriak izan daitezke, eta beste batzuk kaltegarriak. Ohitura horietako batzuk ezinbestekoak dira, hala nola ukipen-kirolak egitea, eta horietan min hartu ahal izatea. Poluzioaren mende dauden hirietan bizitzea. Presioarekin lan egitea, edo ingurune ez oso osasungarrietan. Baita lagunekin taberna erronda batean sozializatzea ere. Ezer ez da zuria edo beltza, eta maiztasunean eta intentsitatean daude nolabaiteko oreka lortzeko gakoak. Burmuina ezagutzen dugun edozein izaki bizidunen organorik konplexuena da, eta gizakia maila gorenean. Eboluzioaren garapenera esker, makina biologikorik onena eta eraginkorrena dugu, likido gainean flotatzen, oraintxe bertan letra hauek irakurtzeko eta prozesatzeko erabiltzen ari zaren begien gainean.

Pertsona askok dakite garunean neuronak deitzen diren zelulak daudela, baina gutxiak dakite zelula horiek ez daudela bakarrik, eta glia-zelulak deritzen beste zelula mota batzuekin kolaboratzen dutela. Zelula horiek funtsezko zeregina dute, bai garunaren funtzionamendu normalean edo osasuntsuan, bai gure gizartean eta gure garaian pandemikoak bihurtzeko arriskua duten gaixotasunetan, hala nola dementzietan (Alzheimer, Parkinson, Huntington), gaixotasun autoimmunetan (Esklerosi Anizkoitza, ELA), istripu zerebro-baskularretan (Iktus), edo bestelako desordena neurologikoetan, prebalentzia handiagoarekin edo txikiagoarekin, hala nola nerbio-sistemako gaixotasun arraroetan edo ultrararretan.

Achucarro ikerketa-zentroan ([Achucarro Basque Center for Neuroscience](#)) gure inguruko eta mundu osoko beste ikerketa-erakunde batzuekin koordinatuta lan egiten dugu sistema konplexu horien funtzionamendua ulertzeko. Gure azken helburua da diagnostiko-tresna berriekin (biomarkatzaileak) edo gaixotasun neurologikoetarako terapiekin eman dezakeen ezagutzaren garapenean laguntzea. Ahalegin handi hori gure izateko arrazoia delako ez ezik, gure lurraldearen iraunkortasunarekin eta erakundeen eta pertsonen arteko lankidetzak sortu eta garatu eta ikerketa zientifikoa beti presente egon den konpromiso altruista sendoarekin ere landu nahi dugu, gure erantzukizunetik (bai gizarte korporatibotik, bai norbanakotik). Gure leloetako bat Afrikako esaera zahar horretan oinarritzen da. Esaera horrek dio azkar iristeko hobe dela bakarrik ibiltzea, baina urrutira iristeko askoz ere hobe dela lagunduta ibiltzea. Garunaren misterio guztiak ezagutzeko bidea luzea izango denez, ezinbestekoa da gurekin egon nahi duten pertsona eta erakundeen konplizitatea, laguntza eta lankidetzaz izatea, baita kritika eraikitzailea ere.

Zientzia kultura da, eta arteekin bezala, garrantzitsua eta desiragarria da pertsona guztiok izatea zientzia hori eskuratzeko aukera, eta hura ezagutzeko eta lantzeko denbora ematen saiatzea. Zientzia zaila edo aspergarria delako estereotipoak hautsi ditzakegu elkarrekin. Gure osasunak eta gure ongizateak, gure ingurukoek, gure ondoren etorriko direnek, gure arreta eta parte-hartze aktiboa merezi dute.

Josu Grandibal Maguregi

Kiribil Sareko koordinatzailea

"BOLUNTARIOTZ A GIZARTE ALDAKETA ETA ERALDAKETARA KO ERAGILE GISA SUSTATZEA"

“Argi daukagu gizartea eraldatzen
jarraituko dugula aisialdiko
hezkuntzaren bidez”

 Kiribil Sarean, tokiko gizarte-ekimeneko irabazi-asmorik gabeko erakundearen sarean, gizartea eraldatzeko eta komunitatea indartzeko lan egiten dugu, tokiko gizarte-hezkuntzako programen bidez. Egiten dugun guztia ez dugu bakarrik egiten, sarean egiten dugu lan, ziur baikaude hori dela Bizkaia hobea lortzeko bidea. Erakunde bazkideen arteko koordinazioa eta sareko lana erraztea; hezitzaileei eta begiraleei, profesionaleri zein boluntarioei, beren lanean eta garapen pertsonal eta profesionalan laguntzea; aisialdiko hezkuntzatik sortutako gure gizarte- eta hezkuntza-eredua bultzatzea; erakunde bazkideen kudeaketa hobetzeko laguntza eskaintzea; programa eta proiektu bateratuak garatzea, batez ere haurrei, nerabeei, gazteei, familiei eta komunitateei zuzenduak. Horiek dira gure helburu nagusiak.

Aisialdiko hezkuntzatik lan egiten dugu, denboran iraunkorrak diren eta tokiko komunitatean murgilduta dauden hezkuntza-prozesuak eta proiektuak gauzatzuz; ludotekak, gaztegunak, udalekuak, Europako gazte-trukeak, aisialdiko/eskauteko taldeak, kanpalekuak, familientzako programak, auzolandegiak, boluntariotzako esperientziak, parte-hartzea eta feminismoa sustatzeko ibilbideak. Proiektu eta programa horiek balioetan oinarritutako eta giza eskubideetan oinarritutako hezkuntzan oinarritzen dira, bereziki haurren, nerabeen eta gazteen eskubideetan, horiek baitira gure jardueraren hartzailer nagusiak. Gure programa asko beste kolektibo batzuei edo, oro har, gizarteari ere zuzenduta daude: emakumei, adinekoei, migratzaileei, komunitatei, eta arreta berezia eskaintzen zaie kalteberatasun-egoeran dauden pertsonari.

Garrantzitsua da nabarmentzea gure programetan parte hartzen duten pertsonak kokatzen ditugula zentroan, haien direla protagonistak. Entzute aktibo batetik lan egiten dugu, banakako eta taldeko beharrak eta errealitateak kontuan hartuta. Pertsonak espazio seguruetan, irekietan eta inklusiboetan hazteko hezkuntza-prozesuak eta proiektuak sustatzen ditugu, Tratu Oneko harremanetatik abiatuta. Parte-hartze eta inplikazio aktiboa ahaldu eta sustatzen dugu, hurbilenean ingurunean prozesu komunitarioen hezkuntza-eragile izateko helburuarekin. Eredu hau gure lurraldea aktibatze modu bat dela uste dugu. Egiten dugun guztia ez dugu bakarrik egiten, sarean lan egiten dugu Bizkaia hobeari bidean lan egiteko.

Ingurune komunitarioko erakundeekin lankidetzan aritzea (guraso-elkarteekin, ikastetxeekin, kirol-klubekin, auzo-elkarteekin...); familiak adingabeekin egiten duten lanean eta garatzen diren hezkuntza-prozesuetan inplikatzeko; gizarte-zerbitzuekin, ikastetxeekin eta osasun-zentroekin koordinatzea, haurren, nerabeen eta gazteen ongizatea eta babesa bermatzen duten eragileekin; administrazio publikoarekin lan egitea, gure auzoen eta herrien garapen komunitarioa hobetzeko. Horiek dira gure lanari eusten dioten zutabeak.

Kiribil Sareak eta hura osatzen duten erakunde gizarte-hezitzaileek argi daukagu boluntariotza sustatzen jarraituko dugula, aldaketaren eragile izan daitezkeen eta aisialdiko hezkuntzaren bidez gizartea eraldatzen jarrai dezaten.

"HERRITARREN UNIBERTSITATEAREN AKTIBAZIOA ETA IKASKUNTZA ZERBITZUA: EMAN TA ZABAL ZAZU

Gorka Moreno Marquez [UPV/EHUko Bizkaiko Campuseko errektoreordea](#)

Hala jasotzen du onartu berri dugun 2022-2025 Plan Estrategikoak. Plan horren lehenetsuen artean, gizartearekiko lotura eta unibertsitateak bere lurraldean duen gizarte-eragina nabarmentzen dira, betiere Garapen Iraunkorrerako Helburuek gidatuta. Unibertsitateak boluntariotza eta elkartasuna garatzeko duen ahalmena zabala eta garrantzitsua da. Gazte ugari ditugu, eta gure esparru guztietatik errealitate kritiko eta konprometituaren azterketa sustatzen dugu. Izan ere, Bizkaian hainbat jarduera egiten ari gara, herritarrak aktibatuzeko ikuspegi horrekin bete-betean lotzen direnak eta, gehienetan, beste erakunde publiko eta gizarte-erakunde batzuekin lankidetzan egiten ditugu.

Hausnarketa honen helburua ez da UPV/EHU egiten ditugun jarduera solidarioen inbentarioa egitea, baizik eta planteatzea zein izan daitekeen gurea bezalako unibertsitate baten zeregina Bizkaiko gizarte-aktibazioaren ekosisteman. Nolanahi ere, merezi du boluntariotzaren eta elkartasunaren esparruan egiten ditugun jarduera eta ekintza batzuk aipatzea (aipatutakoak baino askoz gehiago badira ere). Unibertsitateak kultura- eta kirol-ekitaldietan sustatzen dituen unean uneko boluntariotza-jardueraz gain, UPV/EHUren Bizkaiko Campusak bultzatutako bi programa azpimarratu nahi nituzke. Programa horiek erakusten dute zein den gure potentziala eta nola parte hartu nahi dugun alor horretan.

Miguel de Unamuno Ikastetxe Nagusiko ikasleak hainbat boluntariotza-jarduera egiten ditu zentroak berak bultzatuta, eta hirugarren sektoreko erakundeekin elkarlanean aritzen dira edo belaunaldien arteko boluntarioak egiten dituzte Ikastetxe Nagusiaren mugakide den adinekoen egoitzarekin.

Era berean, Etxebizitza Solidarioak programa nabarmendu nahi nuke, Bilboko Udalarekin elkarlanean egiten ari baita duela 13 urte. Programa horretan, unibertsitateko ikasleek alokairuko etxebizitza bat eskuratu dezakete prezio merkeetan, beren auzoan errotutako gizarte-erakundeekin boluntariotza-jarduerak egitearen truke. Finkatutako programa da, non 500 ikaslek baino gehiagok parte hartu duten, eta ikasturte honetan Santurtzira eta Ermuara ere hedatu da.

Jakina, boluntariotzako jarduera horietan jarraitu eta eragin nahi dugu, eta UPV/EHU beti egongo da prest jarduera horietan laguntzeko eta parte hartzeko, elkar- eta erakunde-sarearen eskutik. Hala ere, unibertsitate gisa gehiago eskaini dezakegula uste dugu, eta herritar guztiei gure eremu espezifikotik elkarpen batzuk eskaini diezazkiekegula. Beste era batera esanda, orain arte egin dugunaz haratago pauso bat eman nahi dugu, boluntariotza prestakuntza-zereginetan eta jarduera solidarioa ikaslearen curriculumean bertan integratuz. Prestakuntza dualaren bidez prestakuntzaren eta laneratzearren arteko muga tradizionalak hausten diren bezala, elkartasunaren esparruan ere antzeko zerbitzuak egin dezakegula uste dugu. Unibertsitateko aktibazioa eta prestakuntza integratzeko bide hori, hain zuzen ere, ikaskuntza zerbitzuaren bidez egin dezakegu. Ikaskuntza zerbitzua hezkuntza-metodologia bat da, curriculum-edukien ikaskuntza eta komunitatearentzako zerbitzua integratzen dituen, prestakuntza-jarduera eta jarduera solidarioa bateratzeko. Horrela, bi esparruak indartuta ateratzen dira, ikaskuntza kasu eta konponbide errealetan berresten baita; eta, aldi berean, ezagutza hori elkartasunaren bidez komunitatera transferitzen da.

UPV/EHU ez da hezkuntza-metodologia horretatik kanpo geratzen, eta irakaskuntza berritzeko estrategiaren barruan sartzen du, irakasleei prestakuntza eskainiz, ikaskuntza zerbitzua aplikatu eta garatu ahal izateko. Bide hori jarraitu eta areagotu nahi dugu, Bizkaian eta Euskadi osoan gizarte-aktibazioaren eta boluntariotzaren ekosistema osatzen duten erakunde eta entitateen eskutik. Adibide bat aipatzearren, Hezkuntza Fakultatearen eta Euskadiko Down Sindromea Fundazioaren eskutik, aurtun lehenengo Unibertsitate Gizarteko Ikasgela aktibatuko da, eta, bertan, zerbitzu-ikaskuntza funtsezko ardatza izango da. Kasu honetan, Fundazioko hainbat gaztek prestakuntza-ikastaroak egingo dituzte Fakultateko espazioan bertan, gazte horiek unibertsitate-ingurunean sartzea eta integratzea sustatzeko helburu argiarekin. Baina premisa horretatik harago, interakzio hori UPV/EHUko ikasleek beren prestakuntza-curriculumaren barruan ezintasunei lotutako alderdiak landu ahal izateko gune bat izatea ere nahi dugu, prestakuntza-saioen, Gradu Amaierako Lanen edo Masterren bidez, edo baita komunitatearen hobekuntza eta ongizatea ekarriko duten doktorego-tesien bidez ere.

Azken batean, uste dugu UPV/EHUK boluntariotzako eta elkartasuneko programak eta proiektuak bultzatzen jarraitu behar duela bere kolektiboaren artean; baina, era berean, jarduera horiek ahalik eta gehien integratu behar ditugu ikaslearen prestakuntza- eta curriculum-garapenaren barruan. Eta argi dago hori ezin dugula bakarrik egin, gainerako ekosistemarekin koordinatuta eta sarean lan eginda baizik. Horrela, eta ez bestela, inoiz baino indar eta arrazoi gehiago hartuko du gure leloak: Eman ta zabal zazu.

"KAZETARITZAREN ERANTZUKIZUN HANDIA"

🌱 Horiek guztiak kontuan hartuta, ingurumena eta natura babestuz, gizartearen gainerako alderdiekin 'Guk' eta ez 'Nik', 'gu'-a eta ez 'ni'-aren alde apustu egiten ikastea da helburua.

Izan ditzagun besoak oso zabalik munduari eta globalizazioari begira, baina sustraiak ondo sakonduta, gure ingurunea baloratu eta zainduz, arreta handiagoa eskainiz, inor baztertu gabe, belaunaldiaren arteko lankidetzatik, talentuak xahutu gabe edo metatutako esperientziarik gabe.

Hedabideek, tradizionalak zein digitalak izan, eredu-krisiari aurre egiteaz eta gure biziraupena bermatzeko konponbideak bilatzeaz gain, gure zeregin deontologikoa bete behar dugu: Euskadik eta gure inguru hurbilenak bake soziala bermatzeko duen modu orekatu eta bidezkoan aurrera egin dezaten laguntzea. Hori talde profesional, kolektibo, adin edo sexu desberdinetako talde guztien erantzukizuna da.

Nola aktibatu Bizkaia eta Euskadi kazetaritzatik eta komunikaziotik abiatuta? Gure lana ondo eginez, egin behar dugunaren eta egin behar dugunaren erantzukizuna geure gain hartuz. Zerbitzu publikoa gara, lan pedagogikoa egiten dugu, komunitatea sortzen dugu, eta leialtasuna zor diogu errealitatea azaltzeko eta kontatzeko orduan hain funtsezkoak diren ñabardurekiko konpromisoari.

🌱 Gure gizarteek beti dute, eta are gehiago ziurgabetasun eta gatazka egoeran, jarduteko erantzukizuna, beste alde batera ez begiratzekoa eta interes kolektibo orokorrari erantzungo dioten konponbideak bilatzekoa. Justiziaren, orekaren, askatasunaren eta gizarte-ongizatearen bilaketa horretan, kazetaritzak ekarpen handia egin dezake. Ezinbesteko zerbitzu publikoa da kazetaritza. Kazetaritza ona eginez, serioa, kontrastatua, zorrotza, informazio-iturrien aniztasunean oinarritua, pentsamendu bakarretik urrun, beste esparru batzuekin batera, hala nola, hezkuntzarekin.

Guztion artean, herritar trebatuagoak eta informatuagoak lor ditzakegu, helduagoak, hau da, solidarioagoak, ausartagoak eta gure auzo eta herrietako bizitza eta garapena hobetzen emanagoak. Azken batean, gure herria hobetzen emanagoak.

Historiaurreko katedradun Javier Fernandez Erasok, gure galdera bati erantzunez, esan zuen lehen ikasgaia taldearen iraupena bakoitzaren araberkoa zela. Baten zoria taldearena zela, indibidualismoak ezinbestean iraungitzera zeramala. "Denbora igaro ondoren, denbora asko igaro ondoren, gu baino 14.000 inguru lehenago, Paleolitoaren amaieran -jarraitzen du Fernandez Erasok-, biltzaile-ehiztari taldeek ikasi zuten beren existentzia bermatzen zuten animaliak bereizi gabe moztuz gero, baliabideak amaitu eta beren biziraupena arriskuan ikusiko zutela. Horregatik hasi zen ehiza selektiboa, animalien euren elikagaiak eta taldearen biziraupena bermatzeko. Ziur asko, horixe da Historiaurretik jakinarazten zaigun bigarren ikasgaia, baliabide naturalak ez agortzea".

"KULTURAK PIZTEN DUEN EMOZIOA

Jon Ruigomez Matxin Itsasmuseum Bilbao -ko Zuzendaria

Emozioek oroitzapenak finkatzen dituzte, hortaz bizipen positibo bat intentsitate handiagoz agertzen zaigu. Eta esperientzia hori beste pertsona batzuekin partekatzen bada, efektu hori are handiagoa da. Horixe gertatu zait pertsonalki Itsasmuseum-eko zuzendaritzan daramadan urteetan. Garai horretan, erakusketa berriei lotutako oroitzapen onak, bisitatu gaituzten ontziak, zaharberritu ditugun piezak edo hartu ditugun hitzaldi magistralak pilatzen dira. Baina emozio bereziz gogoritzen dudan zerbait baldin badago, museoko boluntarioek egin diguten ekarpena da, bai ezagutza mailan, bai giza mailan. Adin eta egoera guztietako pertsonak, beren denbora eta, batzuetan bizitza oso batean eskuratutako ezagutza eskuzabaltasunez partekatzen dutenak. Konpromiso eta dedikazio hori museotik eskertzen dugu, gure lanean ahalik eta arreta eta profesionaltasun handiena jarritz.

Pertsona horiek zahartze aktiboa aukeratzen duten erretiratuak dira; historiagatik, ondareagatik edo, besterik gabe, inguratzen dituen mundua ezagutu nahi duten ikasleak dira; itsasaldian ez daudenean, itsasoarekiko interesa lantzen jarraitu nahi duten nabigatzaileak dira, edo langabezia-garaian dauden eta kultura-proiektu bati lotzeko aprobeztatzen dituzten pertsonak, besteak beste. Azken batean, aniztasun aberasgarria museoarentzat eta komunitate txiki hori osatzen dutenentzat.

Gainera, Itsasmuseum-ek, Erain-en bitartez, erriberako arotzeriako bere tailerrean, Lanbide Heziketako zentro bateko ikasleek parte hartzen duten programa bat du. Zentro horrek lana bilatzera bideratutako ikastaroak eskaintzen ditu, batez ere gizarte-bazterketa jasateko arriskuan dauden gazteei zuzenduak.

Azken batean, boluntarioak eta LHko ikasleak, museoko lantaldearekin eta beste eragile laguntzaile batzuekin batera, pertsonen komunitate askotarikoa, prestua eta eskuzabala osatzen dutenak, itsas ondarearen alde elkarlanean aritzen direnak eta hainbat elementu zaharberritzen dituztenak, bai benetako ontziak, bai itsas modeloak edo itsas ondareko beste pieza batzuk.

Komunitate horretan gazteen eta adinekoren arteko elkarriketa sortzen da, hemen edo beste leku batzuetan jaiotakoen artekoa, aktiboak egon ala ez, eta belaunaldien arteko eta kulturen arteko elkarriketa hori erabat aberasgarria da guztientzat. Adinekoei aukera ematen die hamarkadetan zehar metatutako ezagutza partekatzeko, eta baloratuak sentiarazten die. Gazteei ikasteko, erreferenteak izateko eta nonbaiteko kide sentitzeko aukera ematen die. Eta Itsasmuseum-i, bere ondarearen kontserbazioan eta itsas kulturaren hedapenean laguntzeaz gain, giza berotasuna ematen dio, komunitatearekiko hurbiltasuna, egunaren amaieran etxera eramaten dena, bere oroitzapenetan emozioz finkatuz.

"BEGIRADA ALDATU BEHAR DUGU. ANIZTASUNAK BETI BATZEN GAITU!!!"

Aurrera egin behar dugu gizarte-eredu batera, desgaitasuna duten pertsona guztien laguntza pertsonalizatuaren eta indibidualizatuaren premien arreta kontuan hartuko duena, eta bizitza independentea izateko eskubidea pertsona guztien eskura dagoen benetako aukera bat izango dena. Horrek guztiak eraldaketa sozial garrantzitsuak, konpromiso instituzional berrituak eta herritarrak gehiago kontzientziatzea eta inplikatzeari eskatzen du.

Eraldaketa sozialaren aldeko apustua egitea, aniztasunarekin kontzienteagoa, errespetuzkoagoa eta inklusiboagoa izango den gizarte batera eramango gaituena.

Gizarte gisa begirada aldatu behar dugu, geure buruari begiratu behar diogu, pertsona guztiei begiratu behar diegu, guztiok ematen baitugu aberastasuna eta hazkunde soziala, aniztasunean berdina garela begiratu behar dugu, eta elkartuta indartsuagoak, inteligenteagoak eta bidezkoagoak garela sentitu behar dugu, gizarte inklusiboa gizarte aurreratua eta justua baita. SUMA aniztasuna. Pertsona guztiok izan gaitezke gizarte-aldaketaren eragile, gizarteratzea sustatzeko eta aniztasuna, desgaitasuna, pentsatzeko, ulertzeko eta bizitzeko moduan aldaketa sakona egiteko.

Aldaketaren indarra ez dago mugimendu fisikoan, baizik eta eraldaketa mentalaren eta emozionalaren boterean. Horregatik, ezinbestekoa da gizarte osoa inplikatzeari eta herritar guztien inklusioari eta bizi-kalitatearen hobekuntzan elkarrekin aurrera egitea.

 FEKOOR Gutxitasun Fisikoa eta/edo Organikoa duten Pertsonen Bizkaiko Federazio Koordinatzailea gara, 1979an sortua, desgaitasun fisikoa eta/edo organikoa duten emakumeak eta gizonak gizarteko esparru guztietan sar daitezzen lortzeko elkarten lana koordinatzeko helburuarekin.

Beharrezkoa da Bizkaiko gizartearen eta herritarren aurrerapenari laguntzea, desgaitasuna pentsatzeko, ulertzeko eta bizitzeko moduan aldaketa sakona eragiteko. Gure gizartearen paradigma-aldaketa bat behar dugu, Bizitza Independentearen kultura lortzeko, askatasun- eta berdintasun-baldintzetan, irisgarritasun unibertsalak eta erabateko aukera-berdintasunak konprometitutako herritartasun aktibo baterantz, gizarte-eraldaketa sakona ekarriko duena.

Azken urteotan asko aurreratu dugu, aldaketa sozial bat bizi dugu, eredu asistentzialista batetik Eskubideetan oinarritutako eredu sozial batera igaro gara, baina oraindik gizarte gisa begirada aldatu behar dugu, oztupo ugari izaten jarraitzen dugu desgaitasunen bat duten pertsonen hainbat esparrutan parte hartzea eragozten dietenak, hala nola etxebizitza, hezkuntza edo prestakuntza; enplegurako sarbidean, aisialdirako sarbidean edo komunitateko ondasun eta zerbitzu guztietarako sarbidean, gainerako herritarrek bezala erabili ezin ditugunak (saltokiak, osasun-zerbitzuak, zerbitzu publikoak, oro har, eta ahaztu gabe desgaitasuna duten emakumeen kasuan arrakala hori oraindik handiagoa dela.

Borondate argi eta argi batetik abiatzen gara: desgaitasuna duten Bizkaiko pertsonen askatasuna izan nahi dute beren bizitza aukeratzeko eta berdintasun-baldintzetan parte hartzeko, gizarte berdinezaleago eta inklusiboago batean.

"EKINTZARAKO PREST?"

Nerea Ortiz Olarra [BC3 Basque Centre for Climate Change-eko gerentea](#)

 NBEko Klima Aldaketari buruzko Adituen Gobernu arteko Taldea aspalditik ari da azpimarratzen klima-sistemaren berotzeari buruzko ebidentzia zientifikoa zalantzarik gabea dela, eta hala erakusten ari da egunetik egunera: temperatura globala handitzen ari da, ozeanoak berotzen eta azidotzen ari dira, glaziarrek atzera egiten dute, Groenlandiako eta Antartikako izotz-masek behera egiten dute, itsasoaren maila handitzen ari da, gero eta ohikoagoak eta biziagoak dira muturreko gertaera meteorologikoak, hala nola, bero-boladak. Horrek guztiak ekosistemei eta biodibertsitateari eragiten die, baita gure gizarteari ere, eta beraz, erronka bat da gure bizimoduarentzat.

Bere epe luzeko izaerak, etorkizuneko inpaktuei buruzko ziurgabetasun handiak eta erantzukizun etikoek erronka oso konplexu baten aurrean egotea eragiten dute. Komunitate zientifikoak gomendatzen du ez gainditzea 1,5 edo 2 gradu zentigraduko berotze globala industriaurreko mailekiko, ondorio katastrofikoetako batzuk saihesteko edo murrizteko. Horretarako, CO2 isuriari gailurra 2025a baino lehen gertatu behar da, eta gainera, 2030erako %43 murriztu behar dira CO2 isuriak eta %34 metanoarenak. Konponbideak ere, edo horietako batzuk, hor daude; orain, politika ausarten eta horien inplementazioaren aldeko apustu irmoa baino ez da falta.

Aurrerapen horietan guztietan, bai klima-aldaketaren kausak eta ondorioak ulertzeko, bai egokitzeko eta arintzeko konponbideak emateko, zientziak funtsezko zeregina izan du. Baina, zein da gure ekarpen indibiduala eta kolektiboa gizarte gisa? Ba al dakigu gure portaerak eta ohiturak aldatzen ez baditugu, gure hurrengo belaunaldiei utziko diegun munduak ez duela zerikusirik guk ezagutu dugunarekin? Ba al dakigu gure erantzukizun indibidual eta kolektiboaz? Ba al dakigu gure lurraldetik ere ekarpen handia egin dezakegula?

Positiboa izaten eta pertsonengan itzaropena mantentzen saiatzen naiz. Ondo prestatutako eta informatutako gizartea da, hain zuzen ere, gobernuek klima-aldaketaren aurkako borrokan premiazko neurri ausartak eta bidezkoak hartzeko apustu irmoa egiten lagun dezakeena. Izan ere, ez dugu ahaztu behar klima-aldaketak ez diela pertsona guztiei berdin eragiten. Gogoeta horrek beste hausnarketa espezifiko bat merezi luke. BC3 - Basque Centre for Climate Change ikerketa-zentroan, non 2008tik lan egiten dudan, klima-aldaketari buruzko diziplina anitzeko eta bikaintasuneko ezagutza ematea dugu helburu, tokikotik, Bizkaitik, erronka global handi honetan laguntzeko. Ez da erronka erraza. Baina argi daukat. Ekintzarako unea da, baterako ekintzarako, baina baita ekintza indibidualerako ere, pertsona bakoitzak kontatzen duelako, keinu bakoitzak mundu justuago eta iraunkorrago baterako trantsizioan kontatzen duelako.

Eta zu? Norantz
begiratzen duzu Bizkaia
aktibatzea pentsatzen
duzunean?

BEGIRADAK 2023

BizkaiaGara

Eginez izan · Tiempo de acción

 Bizkaia
FUNDACIÓN

 EDE
FUNDACIÓN

 bbkE